

بۇ قوللانما بالىگىزنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇپ قالالايدۇ.

ئاتا-ئانىلارنىڭ دىققىتى چېچىلىپ كېتىش سەۋەبى بىلەن ھەر يىلى بالىلارنىڭ تۇنجۇقۇپ قېلىشى يۈز بېرىپ تۇرىدۇ.

دائىم دىققىتىنى بېرىش خۇددى سۇ ئۇزۇش دېپلومىدىكىلا مۇھىم.

مەن بىر دەم دىققەت قىلمايتتىمەن...
"ياز كۈنى ئىدى. بىز باغچىدا ئولتۇراتتۇق. بىز چۆپلۈكتە ئولتۇرۇپ پاراڭلىشىۋاتقاندا بالىلار نېرىسىدىكى مەيداندا ئويناۋاتاتتى. بىز بىردىنلا بالىلارنىڭ چىرقىراشلىرىنى ئاڭلىدۇق. بىزنىڭ 8 ياشلىق چوڭ ئوغلىمىز يۇڭگۇرگەنچە بىز تەرىپكە كېلىپ بىزگە ۋاقىراپ تۇرۇپ بىزنىڭ دەرھال كېلىشىمىزنى سورىدى. مەن ئورۇمدىن سەكرەپ تۇردۇم ۋە دەرھاللا 5 ياشلىق قىزىمنى ئويۇدۇم. مەن قىزىم باغچىدىكى كۆلچەككە چۈشۈپ كەتكەنمىدۇ دەپ ئىسسىرىدىم. مەن يۇڭگۇرگە بىز بارىمەن. ئۇ يەردە بىر قانچە كىشىلەرنىڭ چۆپلۈكتە ياتقان بىر نەرسىگە قاراپ تۇرغانلىغىنى كۆردۈم. ئۇ مېنىڭ قىزىم ئىدى. بىر يىلدىن ئېيىمىز ئۆتكەن تىرىشىۋېتىپتۇ. ھەممە ئىشلار ناھايىتى تېز يۈز بەردى. جىددى قۇتقۇزۇش ماشىنىسى كېلىپ، قۇتقازغۇچىلار قىزىمنى ئېيىمىزغا ئېلىپ بارىدۇ. دوختۇرخانىدا قىزىمنىڭ ئەھۋالىنىڭ ياخشى ئەمەسلىكىنى بىلدۈردى. بىر سائەتتىن كېيىن دوختۇرخانىغا چىقىپ ماڭا قىزىمنىڭ يەنە ياشايدىغانلىغىنى ئېيتقاندىن كېيىنلا بىنكەپ قالغىنىدىن يىغلاشقا باشلىدىم."
ئانا، 28 ياش.

4 - 0 ياش

ۋاقتىدا ئولتۇرغان بوۋاقلارنىڭ تۇنجۇقۇپ قېلىش خەتىرى ئىنتايىن چوڭ. 1 ياشتىن 3 ياشقىچە بولغان بالىلارنىڭ نېرىق ياكى كۆلچەكنىڭ نەتىجىسىدا بولۇشى خەتەرلىكتۇر.

بىلەمتىڭىز...

كىچىك بالىلارنىڭ ئۆلۈپ كېتىشىنىڭ سەۋەبى كۆپىنچە ئەھۋاللاردا تۇنجۇقۇپ قېلىشتىن بولىدۇ.

كىچىك بالىلار تۇنجۇقۇپ قېلىشى كۆپىنچە ئەھۋاللاردا ئاۋاز چىقارماستىن تىز يۈز بېرىدۇ.

تېخى 3 ياشقا توشمىغان بالىگىز نىمىنىڭ توغرا، خاتا ياكى خەتەرلىك ئىكەنلىكىنى ئۈگىنەلمەيدۇ.

دائىم بالىگىزغا دىققەت قىلىشىڭىز كېرەك. ھەتتا سۇغا كۈنۈش ئۈچۈن دەرس ئېلىۋاتقان ۋاقىتلارنىمۇ ھەم شۇنداق.

بالىگىز سۇدا ياكى سۇ نەتىجىسىدا بىخەتەر مۇ؟

بۇ سىناقنى ئېلىپ بېرىڭ!

ئەگىلا بارسام بالام سۇ نەتىجىسىدا كېلەلمەيدۇ ئۇنى بىر كۆزىتىمەن .

بالامنى ھەر ۋاقىت كۆرۈلەيمەن.

مەن بالامغا(2-0 ياش)، بالامنى ھەر قانداق ۋاقىتتا تۇتالغىدەك دەرىجىدە بېقىن.

مەن دائىم بالامغا (3-4 ياش) بېقىن يەردە.

ئەگەر مەن بالامغا قاراۋاتقان بولسام باشقا ھىچ ئىش قىلمايمەن، ھەتتا ئىشنىڭ قوڭغۇرىغى چېلىنىشىمۇ ياكى تېلېفون جىرىڭلىشىمۇ بالامدىن ئايرىلمايمەن.

مەن دائىم باشقا ئاتا-ئانىلار بىلەن كىمىنىڭ بالامغا قارايدىغانلىغى توغرىلىق ئېنىق كېلىشىۋالغىمەن.

مەن بالامنىڭ ئاكا ۋە ھەيدىلىرىنى بالامغا قارانتۇزمايمەن.

ھەممە چىمىرگە كۆپەيتىش بەلگىسى قويدىڭىزمۇ؟ ئۇنداقتا سىز بالىگىزنىڭ سۇدا ياكى سۇ نەتىجىسىدا بولسا خەتەر بېتىپ قالدىغانلىغىنى ياخشى بىلىدىكەنسىز. ھەممىسىگە تولۇق كۆپەيتىش بەلگىسى قويمۇدىڭىزمۇ؟

ئۇنداقتا بۇ قوللانمىنى يەنە بىر قېتىم تولۇق ئوقۇپ چىقىڭ ياكى بۇ تور بەتنى كۆرۈڭ:

www.veiligheid.nl

5 - 8 ياش

5 ياشتىن 8 ياشقىچە بولغان بالىلارنىڭ سۇ ئۇزۇش كۈلى ۋە كۆشەردە ياكى ئۇلار نەتىجىسىدا بولغان چاغلاردا تۇنجۇقۇپ قېلىش خەتىرى ناھايىتى چوڭ.

بىلەمتىڭىز...

بالىگىزغا دائىم ياخشى دىققەت قىلىشىڭىز ھەتتا سۇ ئۇزۇش دېپلومى بولسىمۇ ياخشى قارىشىڭىز كېرەك.

5 ياشتىن 8 ياشقىچە بولغان بالىلار نىمە قىلسا بولىدىغان ۋە بولمايدىغانلىغىنى نازراق بىلگەن بولىدۇ.

بالىگىز سۇ بويىدا ياكى سۇدا بىخەتەر مۇ؟

بۇ سىناقنى ئېلىپ بېرىڭ!

ئەگلا بارسام بالام سۇ ئەتراپىغا كېلەمدۇ ئۇنى بىر كۆزىتىمەن.

ئەگەر بالام 7 ياشتىن توۋم بولسا ئۇ ھالدا بالامنى ھەر ۋاقىت كۆرۈشۈم كېرەك ھەتتا سۇ ئۈزۈش دېيىلۈم بولسىمۇ شۇنداق.

مەن دائىم باشقا ئاتا-ئانىلار بىلەن كىمىنىڭ بالامغا قارايدىغانلىقى توغرىلىق ئېنىق كېلىشىۋالمايمەن.

مەن بالامنىڭ ئاكا ۋە ھەيدىلىرىنى بالغا قاراتقۇزمايمەن.

بالامغا نىمە قىلسا بولىدىغانلىقىنى ۋە بولمايدىغانلىقىنى ئېنىق ئېيتىمەن.

ھەممە چەمبەرگە كۆپەيتىش بەلگىسى قويدىڭىز مۇ؟ ئۇنداقتا سىز بالىڭىزنىڭ سۇدا ياكى سۇ ئەتراپىدا بولسا خەتەر يېتىپ قالدىغانلىقىنى ياخشى بىلىدىكەنسىز. ھەممىسىگە تولۇق كۆپەيتىش بەلگىسى قويمۇدىڭىز مۇ؟ ئۇنداقتا بۇ قوللانمىنى يەنە بىر قېتىم تولۇق ئوقۇپ چىقىڭ ياكى بۇ تور بەتنى كۆرۈڭ:

www.veiligheid.nl

9 – 12 ياش

9 ياشتىن 12 ياشقىچە بولغان بالىلارنىڭ سۇ ئۈزۈش كۈندە، كۆشردە ۋە دېڭىزدا ياكى ئۇلار ئەتراپىدا بولغان چاغلاردا تۇنجۇ قۇپ قېلىش خەتەرى ناھايىتى چوڭ.

بىلىمىڭىز...

بۇ ياشتىكى بالىلار نىمىنىڭ خەتەرلىك ئىكەنلىكىنى ياخشى بىلىپ كەتمەيدۇ.

بالىلار ئاتا – ئانىلارنىڭ نىمە قىلسا بولىدىغانلىقى، نىمە قىلسا بولمايدىغانلىقىنى ئېنىق ئېيتىپ بېرىشىنى ياقتۇرىدۇ.

بالىڭىز سۇ بويىدا ياكى سۇدا بىخەتەر مۇ؟

بۇ سىناقتى ئېلىپ بېرىڭ!

ئەگلا بارسام بالام سۇ ئەتراپىغا كېلەمدۇ ئۇنى بىر كۆزىتىمەن.

بالامنىڭ قەيەردىكىلىكى دائىم بىلىپ تۇرىمەن.

بالامنىڭ نىمە قىلسا بولىدىغانلىقى، نىمە قىلسا بولمايدىغانلىقى ھەققىدە بالام بىلەن ياخشى ھەم ئېنىق پاراڭلىشىمەن.

ئەگەر بالامنىڭ سۇ ئۈزۈش دېيىلۈم بولمىسا بالامغا ناھايىتى ياخشى دىققەت قىلىمەن

ھەممە چەمبەرگە كۆپەيتىش بەلگىسى قويدىڭىز مۇ؟ ئۇنداقتا سىز بالىڭىزنىڭ سۇدا ياكى سۇ ئەتراپىدا بولسا خەتەر يېتىپ قالدىغانلىقىنى ياخشى بىلىدىكەنسىز. ھەممىسىگە تولۇق كۆپەيتىش بەلگىسى قويمۇدىڭىز مۇ؟ ئۇنداقتا بۇ قوللانمىنى يەنە بىر قېتىم تولۇق ئوقۇپ چىقىڭ ياكى بۇ تور بەتنى كۆرۈڭ:

www.veiligheid.nl

بالىڭىز نېپەتچىلىكتىن سۇغا چۈشۈپ كەتسە نىمە نىش قىلىسىز؟

ئەگەر سىز سۇ ئۈزۈشنى بىلىشىڭىز بالىڭىزنى دەر ھال سۇدىن ئېلىپ چىقىڭ. ئەگەر سۇ ئۈزۈشنى بىلمىشىڭىز، ياردەمگە چاقىرىڭ.

بالىڭىز ھۇشسىز كەتمىگەن بولسا، ئۇنداقتا بالىڭىزغا ئەدىيال بېيىپ قويۇڭ. ئەگەر ئەدىيال بولمىسا، بالىڭىزنى نىسسىتىش ئۈچۈن چاپان ياكى باشقا نەرسە بېيىپ قويسىڭىز مۇ بولىدۇ.

بالىڭىز سۇدا نەپەس ئېلىۋالغان بولسا: بالىڭىزنى دوختۇرغا ياكى دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىڭ. بولمىسا مەلۇم بىر ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن بالىڭىزنىڭ نەپەس ئېلىشى قېيىنلىشىشى مۇمكىن.

ئەگەر بالىڭىز ھۇشسىز كەتكەن بولسا، 112 گە تېلېفون قىلىڭ ياكى بىرسىدىن 112 گە تېلېفون قىلىشىنى سوراڭ. بالىڭىز چوقۇم سۇنى نەپەسلىنىۋېلىشى كېرەك. سۇنى نەپەسلىنىۋېلىش دېگەنلىك، مەيدىنى

ئۇستىدىن قاتتىق بېسىش ۋە نەپەسلىنىۋېلىش دېگەنلىكتۇر. نەپەسلىنىش راۋان بولمىسا، ئۇنداقتا ئېغىزنى ئېچىپ بىرەر نەرسە توسالغۇلۇق قىلىۋاتامدۇ قاراپ بېقىڭ. ئېغىزنى تازىلاڭ. ئەگەر سىز ياكى

ئەتراپىڭىزدىكىلەر سۇنى نەپەسلىنىۋېلىشنى بىلمىسەڭلار، بالىڭىزنى يانتۇ ياتقۇزۇپ قويۇڭ. سۇيۇقلۇق ئېغىزىدىن ئاسانراق ئېقىپ چىكتەلمەيدۇ.

يەنە مۇھىم بولغان نىشلار

- ھويلىدا كۆچمەكنىڭ بولۇشى خەتەر ئېلىپ كېلەيدۇ. ئۇ يەرگە مەسىلەن سىز بىر قۇملۇق ياسىيالايسىز.

- بالىڭىزنىڭ تۇنجۇ قۇپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش توغرىلىق، كۆپرەك بىلمەكچى بولسىڭىز ئۇنداقتا بۇ تور بەتنى چىقىڭ

www.veiligheid.nl

بۇ يەردە سىز سۇ ئۈزۈش دەرسى، سۇ دولقۇنى دېگەندەك كۆپ ئۇچۇرلارغا ئىگە بولالايسىز. ئەگەر بۇ توغرىلىق سۇئالىڭىز